

Sygn. akt VU 894/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 maja 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Magdalena Marczyńska

Protokolant stażysta Bożena Sobczyk

po rozpoznaniu w dniu 5 maja 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku C. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury górniczej

na skutek odwołania C. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 22 czerwca 2015 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt V U 894/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 czerwca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił wnioskodawcy C. C. przyznania prawa do emerytury górniczej. Organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie spełnił warunków do jej uzyskania, ponieważ udowodnił okres pracy górniczej w wymiarze 4 lat, 11 miesięcy i 18 dni, w tym 4 lata, 6 miesięcy i 26 dni pracy górniczej określonej w art. 50 c ust. 1 ww. ustawy. Wnioskodawcy nie zaliczono do pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym okresów: od dnia 2 stycznia 1984 r. do dnia 2 maja 1985 r. i od dnia 15 maja 1987 r. do dnia 31 sierpnia 1989 r., gdyż stanowisko mechanik maszyn budowlanych i operator maszyn budowlanych nie figurują w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty. Ponadto organ rentowy nie zaliczył do pracy górniczej okresów: od dnia 1 września 1989 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. z uwagi na fakt, iż stanowisko kierowca, kierowca mechanik, kierowca prowadzący stale samochód ciężarowy 13-20 ton nie figuruje w załączniku nr 2 niniejszego rozporządzenia oraz od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 31 marca 2014 r. z uwagi na brak protokołu komisji weryfikacyjnej oraz wyjaśnień z zakładu pracy odnośnie charakterystyki zajmowanego stanowiska.

W dniu 17 lipca 2015 r. pełnomocnik wnioskodawcy zaskarżył powyższą decyzję, wnosząc o jej zmianę i przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury górniczej. W uzasadnieniu odwołania wniósł o zaliczenie do pracy górniczej okresu zatrudnienia wnioskodawcy w (...) S.A. z siedzibą w R. (obecnie (...) S.A. Oddział Kopalnia (...)) od dnia 1 września 1989 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. i od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 31 marca 2014 r. oraz do zaliczenia do pracy

górnictwej w wymiarze półtorakrotnym okresu zatrudnienia od dnia 2 stycznia 1984 r. do dnia 2 maja 1985 r. i od dnia 15 maja 1987 r. do dnia 31 sierpnia 1989 r.

Na rozprawie w dniu 14 grudnia 2015 roku pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury górniczej, z tą zmianą, że wniósł o zaliczenie okresu od dnia 2 stycznia 1984 r. do dnia 2 maja 1985 r. i od dnia 15 maja 1987 r. do dnia 31 sierpnia 1989 r. do pracy górniczej, jednakże w wymiarze jednokrotnym.

Wreszcie na rozprawie w dniu 14 grudnia 2015 roku pełnomocnik wnioskodawcy wskazał, że nie kwestionuje zaskarżonej decyzji w zakresie okresów pracy górniczej zaliczonych przez ZUS w wymiarze 1-krotnym. I wniósł o zaliczenie do takiej pracy okresów przez ZUS pominiętych.

ZUS wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił co następuje:

C. C., urodzony w dniu (...) 1965 r., wystąpił w dniu 25 marca 2015 r. z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury górniczej. Wnioskodawca wskazał, że jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu Skarbu Państwa. C. C. nadal pracuje w (...) S.A Oddział (...) w B..

(dowód: wniosek z informacją o okresach składkowych i nieskładkowych – k. 2-7 akt o emeryturę)

Organ rentowy, na skutek rozpoznania powyższego wniosku, decyzją z dnia 22 czerwca 2015 r. odmówił przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury górniczej; ZUS zaliczył wnioskodawcy do pracy górniczej 4 lata, 11 miesięcy i 18 dni, w tym 4 lata, 6 miesięcy i 26 dni pracy górniczej określonej w art. 50 c ust. 1.

Organ rentowy do pracy górniczej w wymiarze 1-krotnym zaliczył wnioskodawcy okresy od 2 stycznia 1984 r. do dnia 2 maja 1985 r. i od dnia 15 maja 1987 r. do dnia 31 sierpnia 1989 r.

(dowód: decyzja z dnia 22 czerwca 2015 roku - k. 36 akt o emeryturę, obliczenie okresów ubezpieczeniowych - k. 34-35 akt o emeryturę)

Od dnia 1 lipca 1983 roku do chwili obecnej wnioskodawca C. C. zatrudniony jest w (...) w R., obecnie (...) S.A. Oddział Kopalnia (...) z siedzibą w R..

(okoliczność niesporna)

W umowach o pracę z dnia 1 lipca 1983 roku i z dnia 15 maja 1987 r. oraz w angażach wystawianych wnioskodawcy pracodawca wskazywał, że pracował on na następujących stanowiskach:

- od dnia 1 lipca 1983 r. do dnia 31 lipca 1984 r. jako mechanik maszyn budowlanych;
- od dnia 1 sierpnia 1984 r. do dnia 2 maja 1985 r. jako operator maszyn budowlanych;
- od dnia 15 maja 1987 r. do dnia 31 maja 1988 r. jako operator,
- od dnia 1 czerwca 1988 r. do dnia 31 listopada 1990 r. jako operator maszyn budowlanych,
- od dnia 1 grudnia 1990 r. do dnia 30 listopada 1993 r. jako kierowca,
- od dnia 1 grudnia 1993 r. do dnia 30 kwietnia 1999 r. jako kierowca mechanik,
- od dnia 1 maja 1999 r. do dnia 30 listopada 2002 r. jako kierowca prowadzący stale samochody ciężarowe 13-20 t.,

- od dnia 1 grudnia 2002 r. do dnia 31 maja 2006 r. jako kierowca samochodu ciężarowego (członowego) 3,5-13 t.,
- od dnia 1 czerwca 2006 r. do dnia 16 listopada 2006 r. jako kierowca samochodu ciężarowego (członowego) 13-20 t.,
- od dnia 17 listopada 2006 r. do dnia 31 marca 2014 r. jako kierowca operator samochodowego sprzętu technicznego na odkrywce,

(dowód: umowa o pracę z dnia 1 lipca 1983 roku - k. 2 akt osobowych, umowa o pracę z dnia 15 maja 1987 roku - k. 18 akt osobowych, wnioski o zmianę stanowiska pracy k. 59 oraz angaże – k. 12, 24, 29, 33, 40, 45, 54, 60 w aktach osobowych)

W dniu 1 kwietnia 2014 r. wnioskodawca został zawiadomiony przez pracodawcę, że z tym też dniem rozpoczyna wykonywanie pracy górniczej na stanowisku operatora spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce, która to praca wymieniona jest w załączniku nr III poz. 4.

(dowód: zgłoszenie rozpoczęcia wykonywania pracy górniczej z dnia 1 kwietnia 2014 r. – k. 98 akt osobowych)

W okresie od dnia 3 maja 1985 r. do dnia 28 kwietnia 1987 r. wnioskodawca odbywał służbę wojską.

(okoliczność bezsporna)

Powołana przez pracodawcę wnioskodawcy Komisja Weryfikacyjna na posiedzeniu w dniu 23 czerwca 2009 r. ustaliła, że C. C. w okresie od dnia 2 stycznia 1984 r. do dnia 31 sierpnia 1989 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał pracę w wymiarze półtorakrotnym. Komisja weryfikacyjna wskazała, że pomimo posiadania angaży mechanika maszyn budowlanych oraz operatora maszyn budowlanych w okresach:

- od dnia 2 stycznia 1984 r. do dnia 31 marca 1984 r. przez 66 dniówek wykonywał prace jako rzemieślnik zatrudniony na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwalówarkach, wykonując prace mechaniczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń, tj. na stanowisku wymienionym w dziale III pkt 7 załącznika nr 3 do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczych oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty,

- od dnia 1 kwietnia 1984 r. do dnia 2 maja 1985 r. oraz od 15 maja 1987 r. do 31 sierpnia 1989 r. stale przez 862 dniówek wykonywał prace jako operator spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce, tj. na stanowisku wymienionym w dziale III pkt 4 załącznika nr 3 do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczych oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty.

(dowód: protokół Komisji Weryfikacyjnej z dnia 23 czerwca 2009 r. – k. 9-9v akt o emeryturę wraz z ewidencją dniówek)

Natomiast na posiedzeniu w dniu 4 marca 2013 r. powołana przez pracodawcę wnioskodawcy Komisja Weryfikacyjna dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych ustaliła, że C. C. w okresie od dnia 1 września 1989 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. wykonywał pracę górniczą. Komisja ta wskazała, że w powyższym okresie wnioskodawca wykonywał prace jako kierowca-operator samochodowego sprzętu technicznego na odkrywce, tj. na stanowisku wymienionym w poz. 6 załącznik nr 2 do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczych oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty.

(dowód: protokoły Komisji Weryfikacyjnej z dnia 4 marca 2013 r. – k. 25-25v akt o emeryturę)

W dniu 19 marca 2015 r. pracodawca wystawił wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy górniczej, w którym wskazał, że w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał on pracę górniczą:

- od dnia 2 stycznia 1984 r. do dnia 31 marca 1984 r. na stanowisku rzemieślnik zatrudniony na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonujący prace mechaniczne, wymienionym w załączniku Nr 3 Dział III, poz. 7 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r.,

- od dnia 1 kwietnia 1984 r. do dnia 2 maja 1985 r., od dnia 15 maja 1987 r. do dnia 31 sierpnia 1989 r. oraz od dnia 1 kwietnia 2014 r. do nadal na stanowisku operator spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce, wymienionym w załączniku Nr 3 Dział III, poz. 4 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r.,

- od dnia 1 września 1989 r. do dnia 31 marca 2014 r. na stanowisku kierowca-operator samochodowego sprzętu technologicznego na odkrywce, wymienionym w załączniku Nr 2 Dział III, poz. 6 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r.

(dowód: świadectwo wykonywania pracy górniczej – k. 8 akt o emeryturę)

Zgodnie ze sporządzoną przez pracodawcę charakterystyką pracy C. C. w okresie od dnia 2 stycznia 1984 r. do dnia 31 marca 1984 r. pracował w oddziale (...) jako mechanik maszyn budowlanych, które to stanowisko odpowiada stanowisku mechanika maszyn i urządzeń górniczych w przodku. Do jego obowiązków należało:

- pobieranie narzędzi, części, materiałów eksploatacyjnych niezbędnych do naprawy maszyn,

- dojazd do i z maszyny,

- prace mechaniczne przy naprawach i obsłudze maszyn:

- wykonywanie obsługi technicznych maszyn,
- wykonywanie napraw maszyn po stronie mechanicznej, elektrycznej i hydraulicznej,
- mycie, przekazywanie maszyn do naprawy,

- powrót na zaplecze oddziału.

Prace te wnioskodawca wykonywał na terenie całej odkrywki pola B. i S..

Zgodnie z charakterystyką pracy w okresie od dnia 1 kwietnia 1984 r. do dnia 2 maja 1985 r. wnioskodawca pracując w oddziale (...) oraz od dnia 15 maja 1987 r. do dnia 31 sierpnia 1989 r. w oddziale (...) wykonywał prace jako operator żurawi gąsiennicowych tzw. bakińców, służących do zapuszczenia i wymiany agregatów pompowych w studniach odwadniających na odkrywce. Stanowisko to odpowiada stanowisku operatora spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce. Prace te wnioskodawca wykonywał na terenie całej odkrywki pola B. i S..

(dowód: charakterystyki pracy z dnia 20 maja 2015 r. – bez nr kart w aktach osobowych)

Natomiast w załączniku z dnia 1 czerwca 2015 r. do informacji skierowanej do ZUS pracodawca stwierdził, że od 1 września 1989 r. do 32 grudnia 1998 r. C. C. zatrudniony był na stanowisku kierowcy-operatora samochodowego sprzętu technologicznego na odkrywce w oddziale (...) Praca jego polegała na obsłudze w oddziałach górniczych samochodów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 tony oraz zamontowanego na nich osprzętu w postaci żurawi i podestów ruchomych. Sprzęt ten wykorzystywany był do prac transportowych i remontowych na terenie Kopalni (...).

(dowód: pismo pracodawcy z załącznikiem k. 23-24, 26 akt o emeryturę)

Wnioskodawca w okresie zatrudnienia pracował:

- od dnia 1 lipca 1983 r. do dnia 31 lipca 1984 r. w oddziale Ws-2,
- od dnia 1 sierpnia 1984 r. do dnia 2 maja 1985 r. w oddziale (...),
- od dnia 15 maja 1987 r. do dnia 31 sierpnia 1989 r. w oddziale (...),

W dniu 12 września 1988 r. wnioskodawca wystąpił z podaniem o przeniesienie do oddziału (...). Początkowo nie uzyskał zgody na przeniesienie. Zgodę uzyskał od dnia 1 września 1989 r. w związku z tym, że w roku 1989 w październiku i grudniu miało ubyc w tym oddziale 2 operatorów. W Oddziale (...) wnioskodawca pracował do dnia 31 marca 2014 r., a od dnia 1 kwietnia 2014 r. został przeniesiony do oddziału (...).

(dowód: podanie k. 28 akt osobowych, zawiadomienie o zmianie komórki organizacyjnej k. 96 akt osobowych, angaże w aktach osobowych)

Oddział (...) był to Oddział eksploatacji samochodów Ciężarowych, na którym znajdowały się m.in. podnośniki montażowe, żurawie kołowe. Były to maszyny zamontowane na samochodach ciężarowych. Podnośniki montażowe służyły do podnoszenia w koszach osób wykonujących prace montażowe na wysokość około 18-30 metrów, natomiast żurawie kołowe służyły do transportu bębnow napędowych, sterujących, przekładni, silników w pionie i poziomie. Baza tych maszyn znajdowała się przed wkopem. Wjeżdżały one do wkopu do prac remontowych przy koparkach wielonaczyniowych i zwałowarkach.

Wnioskodawca pracował w tym oddziale w charakterze operatora podnośnika montażowego oraz żurawia kołowego. Przez cały okres zatrudnienia w ww. oddziale wnioskodawca wykonywał te same czynności. Na oddziały wnioskodawca przyjeżdżał samochodami ciężarowymi powyżej 3,5 tony marki T., R., S. lub S. z zamontowanymi żurawiem lub podestem ruchomym. Dojazd na stanowisko przeciętnie zajmował mu do 30 minut. Wnioskodawca nie przewoził ani części, ani brygad. Podczas wykonywania swoich obowiązków stał samochodem ciężarowym około 5-6 metrów od maszyn podstawowych. Do obowiązków wnioskodawcy należało podnoszenie podnośnikami ludzi, którzy dokonywali napraw przy koparkach i zwałowarkach. Podnosił mechaników oraz drobne narzędzia. Sterował podnośnikiem z podestu. Natomiast za pomocą żurawia wnioskodawca podnosił i opuszczał dla mechaników wykonujących naprawy elementy do wymiany, jak przekładnie, silniki, bębny napędowe, bębny sterujące. Opuszczał także żurawiem części zdemontowane z maszyn. Żurawiem wnioskodawca sterował z kabiny.

Koparki oraz zwałowarki na czas prac remontowych planowych były wyłączone. Czasami remont taki trwał kilka miesięcy.

(dowód: zeznania świadka A. A. protokół z rozprawy z dnia 14 grudnia 2015 r. od min. 5:24 do min. 17:04 - k. 41v-42, 44, zeznania świadka T. S. protokół z rozprawy z dnia 14 grudnia 2015 r. od min. 17:04 do min. 27:31 - k. 42-42v, 44, zeznania świadka R. M. protokół z rozprawy z dnia 14 grudnia 2015 r. od min. 27:31 do min. 36:35 - k. 42v, 44, zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 18 lutego 2016 r. od min. 6:32 od min. 27:36 - k. 46v-47, 48, zeznania świadka R. P. protokół z rozprawy z dnia 5 maja 2016 r. od min. 3:24 do min. 26:26 - k. 53v-54, 55)

Ubezpieczony pracował głównie w systemie 4-zmianowym, jedynie na początku pracy w oddziale (...) (przez 5-6 lat) pracował na jedną zmianę. Pracując w systemie podlegał pod nadsztygara zmianowego, a gdy pracował na jedną zmianę, wówczas pod dyspozytora.

(dowód: zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 18 lutego 2016 r. od min. 11:53 od min. 13:09 - k. 46v, 48)

Wnioskodawca ukończył kurs i zdobył uprawnienia na obsługę żurawi gąsiennicowych, zgarniarek, żurawi samojezdnych gąsiennicowych do 30 ton, żurawi samojezdnych kołowych do 16 ton oraz żurawi typu B., podnośników.

(dowód: zaświadczenia - k. 8-8v, 27)

Sąd Okręgowy ocenił i zważył co następuje :

Odwolanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Przesłanki nabycia prawa do emerytury górniczej określa ustawa z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.), zwana dalej ustawą. Zgodnie z art. 50 a ust. 1 ustawy górnicza emerytura przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) ukończył 55 lat życia;
- 2) ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1;
- 3) nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Wiek emerytalny wymagany od pracowników: kobiet mających co najmniej 20 lat, a mężczyzn co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50 c ust. 1, wynosi 50 lat (art. 50 a ust. 2).

Przepis z art. 50 b ustawy stanowi, że przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej uwzględnia się okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą, będące okresami składkowymi lub nieskładkowymi w rozumieniu ustawy, z tym że okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą uwzględnia się, jeżeli praca ta wykonywana była co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy.

Z kolei w myśl art. 50 c ust. 1 pkt 4 ustawy za pracę górniczą uważa się zatrudnienie na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, a także w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego, na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa.

Rozporządzeniem, o którym mowa wyżej, jest rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995r., nr 2, poz. 8), zwane dalej rozporządzeniem. Zachowało ono moc na podstawie art. 194 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jednakże wyłącznie w zakresie, w jakim jego przepisy nie są sprzeczne z przepisami tej ustawy.

W przedmiotowej sprawie spór sprowadzał się do ustalenia tego, czy wnioskodawca C. C. posiada wymagany 25-letni okres pracy górniczej. Wymagany wiek wnioskodawcy (ukończenie 50 lat) oraz złożenie przez wnioskodawcę wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu Skarbu Państwa są bowiem niesporne.

Co do kwestii spornej, to organ rentowy w zaskarżonej decyzji przyjął, że ubezpieczony legitymuje się pracą górniczą w wymiarze 4 lat, 11 miesięcy i 18 dni, w tym 4 lata, 6 miesięcy i 26 dni to okres pracy górniczej określonej w art. 50 c ust. 1 ww. ustawy. ZUS do pracy górniczej w wymiarze 1-krotnym zaliczył wnioskodawcy okresy od 2 stycznia 1984 r. do dnia 2 maja 1985 r. i od dnia 15 maja 1987 r. do dnia 31 sierpnia 1989 r. Nie zaliczył natomiast do pracy górniczej okresów: od dnia 1 września 1989 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. z uwagi na fakt, iż stanowisko kierowca, kierowca mechanik, kierowca prowadzący stale samochód ciężarowy 13-20 ton nie figuruje w załączniku nr 2 rozporządzenia oraz od

dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 31 marca 2014 r. z uwagi na brak protokołu komisji weryfikacyjnej oraz wyjaśnień z zakładu pracy odnośnie charakterystyki zajmowanego stanowiska. I zatrudnienie wnioskodawcy w powyższych okresach jest przedmiotem sporu w sprawie, albowiem ostatecznie pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o zaliczenie do pracy górniczej w wymiarze jednokrotnym okresów pominiętych przez ZUS.

Nie powinno budzić wątpliwości, że przy ocenie, czy ubezpieczony wykonywał pracę górniczą nie można skupiać się wyłącznie na nazwie zajmowanego przez niego stanowiska pracy, ale należy badać, jakie czynności wykonywał on w okresie, który poddawany jest badaniu. Tym samym nie ma jednak również decydującego znaczenia dokonana przez pracodawcę kwalifikacja zajmowanego przez konkretnego pracownika stanowiska, jak i ewentualna zmiana tej kwalifikacji na podstawie protokołu komisji weryfikacyjnej. O uznaniu pracy za pracę górniczą w rozumieniu omawianych przepisów nie decyduje bowiem treść wymienionych dokumentów, ale charakter czynności faktycznie wykonywanych przez pracownika (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 marca 1998 roku, II UKN 570/97, OSNAPiUS 1999/6/213, z dnia 22 marca 2001 roku, II UKN 263/00, OSNAPiUS 2002/22/553).

Jak zauważył Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 28 kwietnia 2010 roku (I UK 339/09, LEX nr 607444), zasady nabywania prawa do emerytur górniczych odbiegają od zasad obowiązujących powszechnie, co wynika z charakteru pracy górniczej, angażującej we wzmożonym stopniu siły fizyczne i psychiczne zatrudnionych. Z tego powodu ustalając ogólne zasady nabywania prawa do górniczej emerytury ustawodawca z jednej strony uznał, że do zaliczenia pracy górniczej do okresu, od którego zależy nabycie prawa do emerytury wystarczające jest, jeżeli praca ta była wykonywana co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy (przytoczony art. 50b ustawy), z drugiej natomiast - uznał za pracę na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego tylko zatrudnienie łączące się z wykonywaniem czynności o określonym charakterze i na wyszczególnionych w rozporządzeniu stanowiskach pracy. Jest to w pełni uzasadnione, jeśli uwzględni się, że charakter zatrudnienia na odkrywce. Z uwagi na warunki jego wykonywania i stopień bezpieczeństwa, wpływające na obciążenie fizyczne i psychiczne, nie może równać się ona z charakterem zatrudnienia pod ziemią. Dlatego też przepisy normujące zasady nabywania prawa do emerytury górniczej muszą być wykładane ściśle, przede wszystkim przy uwzględnieniu ich wykładni gramatycznej, zaś dla oceny charakteru pracy górniczej nie mogą mieć decydującego znaczenia ani zakładowe wykazy stanowisk, ani protokoły komisji weryfikacyjnej kwalifikujące określone zatrudnienie jako pracę górniczą. W konsekwencji, ani rozporządzenie wykonawcze, ani tym bardziej wewnętrzne zarządzenia pracodawcy nie mogą przyznawać ubezpieczonym większych uprawnień niż uczynił to ustawodawca.

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że o uznaniu zatrudnienia jako pracy górniczej nie przesądza nazwa stanowiska, użyta w wydanym przez pracodawcę świadectwie wykonywania pracy górniczej, odpowiadająca nomenklaturze zawartej w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, lecz pozytywna weryfikacja dokumentu pod kątem zgodności rzeczywiście wykonywanej przez pracownika pracy z ustawowymi wymaganiami (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2010 roku, I UK 30/10, LEX nr 590314).

Mając na uwadze ustalenia faktyczne poczynione na podstawie treści dokumentów zawartych akt osobowych i emerytalnych ubezpieczonego oraz zeznań świadków Sąd Okręgowy stwierdził, że praca wykonywana przez wnioskodawcę w spornym okresie nie daje podstaw do uznania jej za pracę górniczą.

Należy wskazać, że w spornym okresie zatrudnienia od 1 września 1989 r. do 31 marca 2014 r. w dokumentach pracowniczych określano stanowisko pracy wnioskodawcy w różny sposób, a mianowicie jako operatora maszyn budowlanych, jako kierowcy, kierowcy mechanika, kierowca prowadzącego stale samochody ciężarowe 13-20 t., kierowcy samochodu ciężarowego (członowego) 3,5-13 t., kierowcy samochodu ciężarowego (członowego) 13-20 t. i wreszcie kierowcy operatora samochodowego sprzętu technicznego na odkrywce. Z zeznań osobowych źródeł dowodowych wynika, że pomimo posiadania tak różnych angaży wnioskodawca w ww. okresie wykonywał ten samo rodzaj prac. Komisja weryfikacyjna potwierdziła tę okoliczność co do okresu pracy od 1 września 1989 r. do dnia 31 grudnia 1998 r., stwierdzając jednocześnie, że wnioskodawca wykonywał wówczas pracę górniczą jako kierowca-operator samochodowego sprzętu technicznego na odkrywce, tj. na stanowisku wymienionym w poz. 6 załącznika nr 2 do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych

stanowisk pracy górniczych oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty. Także pracodawca w wystawionym wnioskodawcy świadectwie pracy górniczej stwierdził, że od dnia 1 września 1989 r. do dnia 31 marca 2014 r. wnioskodawca wykonywał pracę górniczą na stanowisku kierowca-operator samochodowego sprzętu technologicznego na odkrywce, wymienionym w załączniku Nr 2 Dział III, poz. 6 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r.

Słusznie organ rentowy to stwierdzenie pracodawcy zakwestionował. Wprawdzie bowiem pracodawca poinformował, że wnioskodawca wykonywał pracę na stanowisku wymienionym w rozporządzeniu, jednakże abstrahował od treści art. 50 c ust. 1 pkt 4 ustawy. Jak była bowiem mowa wyżej, to rodzaj pracy, a nie nazwa stanowiska decyduje o możliwości uznania pracy za górniczą. Wnioskodawca będąc zatrudnionym na odkrywce w kopalni węgla brunatnego nie pracował przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewożeniu nadkładu i złoża, nie pracował także przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego. Do oceny pozostawało zatem, czy pracował przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych.

W informacji z dnia 1 czerwca 2015 r. pracodawca wskazał, że wnioskodawca zatrudniony był w oddziale (...), a jego praca polegała na obsłudze w oddziałach górniczych samochodów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 tony oraz zamontowanego na nich osprzętu w postaci żurawi i podestów ruchomych; sprzęt ten wykorzystywany był do prac transportowych i remontowych na terenie (...). Z zeznań osobowych źródeł dowodowych wynika jednak, że wnioskodawca nie wykonywał pracy na terenie całej kopalni oraz jednocześnie, że jego miejscem pracy był określony obszar, a mianowicie, pracował w odległości około 5-6 metrów od koparek i zwałowarek (maszyn podstawowych). Wnioskodawca przyjeżdżał ww. samochodami z bazy, samochód stawiany był na podporach, a wnioskodawca obsługiwał albo podest albo żuraw posadowiony na tym samochodzie. Do obowiązków wnioskodawcy należało podnoszenie podnośnikami ludzi, którzy dokonywali napraw przy koparkach i zwałowarkach. Podnosił ich oraz drobne narzędzia. Sterował podnośnikiem z podestu. Natomiast za pomocą żurawia wnioskodawca podnosił i opuszczał dla mechaników, elektryków wykonujących naprawy elementy do wymiany, jak przekładnie, silniki, bębny napędowe, bębny sterujące. Żurawiem wnioskodawca sterował z kabiny. Koparki oraz zwałowarki na czas prac remontowych planowych były wyłączone.

Powyzszego rodzaju prac nie można zaliczyć do prac przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych. Były to jedynie prace pomocnicze przy tych pracach. Wnioskodawca pomagał bowiem pracownikom, którzy owe prace wykonywali, podnosząc ich na podnośniku, podając części do wymiany i odbierając części zdemontowane. Na marginesie zauważyć należy, że wnioskodawca nie zawsze pomagał pracownikom wykonującym prace przy bieżącej konserwacji maszyn podstawowych. Za prace przy bieżącej konserwacji można bowiem uznać wyłącznie takie, które nie są pracami remontowymi planowanymi, kiedy maszyna podstawowa jest wyłączona i nie urabia urobku. A jak wynika z zeznań świadków T. S., R. M., R. P. wnioskodawca pomagał pracownikom oddziałów górniczych, mechanicznych, elektrycznych także wówczas, gdy wykonywali oni prace przy maszynach remontowanych i to w dłuższym okresie czasu (świadek T. S. zeznał, że remont maszyny mógł trwać 3 miesiące i wówczas wnioskodawcy nie widywał). Niemniej, nawet gdyby wnioskodawca wykazał, że prace żurawiem lub podestem wykonywał tylko dla pracowników wykonujących prace konserwacyjne bieżące, to były to jedynie prace pomocnicze przy tych pracach, a nie prace przy konserwacji maszyn o których mowa w art. 50 c ust. 1 pkt 4 ustawy. Przepis ten należy wyklądać ściśle, a to oznacza, że wyłącznie pracownicy dokonujący napraw sprzętu, o którym mowa w tym unormowaniu i to bieżących, mogą korzystać z przywileju nabycia prawa do emerytury górniczej, a więc w wieku znacznie obniżonym od powszechnego.

Oddając wniosek dowodowy pełnomocnika ubezpieczonego w przedmiocie przeprowadzenia wizji i dopuszczenia dowodu z opinii biegłego z zakresu górnictwa, Sąd Okręgowy stał na stanowisku, że zbytecznym byłoby odpuszczenie powyższych dowodów, z uwagi na fakt, iż pełnomocnik w toku procesu nie kwestionował zeznań świadków. Zatem nie było konieczności powoływania biegłego, skoro już z zeznań samych świadków wynikał charakter wykonywanej przez wnioskodawcę pracy.

Reasumując, Sąd Okręgowy uznał, że ubezpieczony nie spełnia wszystkich niezbędnych warunków do uzyskania prawa do emerytury górniczej i dlatego, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.